

NÉMETÜNK

MEGJEJÁRÁS ÉS KIADÓTVÁZEL:
ORADEA

Revista Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 012.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő Felelős szerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR LEITNER ZOLTÁN

ELOFIZETÉSI ARAK:

Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak
500, magánosoknak: egész évre 300, fél évre
160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45,
25, ck. 180, 95, 50 dinár. 25, 15 Pengő. 5 Dollár.

Kisért a június 30-ika véres éjszakája.

Új forradalom előtt áll Németország

Meg vannak számlálva a Harmadik Birodalom napjai

Berlin. — Hitler közel két éves uralkodása óta minduntalan megkérdőjelezték azok a híradások, amelyek a Harmadik Birodalom közeli bukásáról számolnak be. A Harmadik Birodalom azonban mindezek ellenére még mindig áll és egyre tovább szedi áldozatait. Optimizmusra tehát ezuttal sincsen ok, noha az események lassan még a hitleneket is meg kell győzzék arról, hogy kikerülhetetlenül össze kell omoljon az a bíbangkurzus, amelyet a Hitler—Göring—Goebbels trío Németországban inaugurál.

Össze kell omoljon, mert nemcsak külső, hanem belső erők is készülnek elő az összeomlás útjára. A hitlerizmus ebben is egyedül álló alkotoi. Minden más kormányt ellenzéke buktat meg, Hitlert és a nemzetiszocializmust saját pártja ítéli halálra. Az emlékezetes június 30-ikán Hitler lemeszörölte pártja „legjobbait”, azóta pedig az SA. fiukban egyre él a bosszu vágya. Csak a évleg jelentik ők a Hitler hadseregét, valójában azonban legnagyobb ellenségei a Führernek — és várják a pillanatot, hogy leszámoljanak vele. Ugyanígy Göring és Goebbels. Mindenki lesben áll és mindenki egymás életére tör.

Goebbels propaganda miniszter legutóbb beszédet tartott az SA. és SS. legénységnek, akik fújni kezdték vezérüket. Hamburgban és Berlinben nagyszabású tüntetések voltak. A Busch cirkusz előadásán tüntettek a nemzetiszocialista éhségrendszer ellen. Mindenütt

az SA. és az SS. fiuk jártak elől. Ők lázadtak, akik részesei a hatalomnak, a nemzeti-szocializmus minden anyagi és erkölcsi javának. Ők a lázadók, akik részesei a zsák mánynak, melyet a kisajátított zsidó vagyonkból kapnak. Ők tüntettek a nemzetiszocialista éhségkormány ellen.

Nem sok fantáziára kell tehát ahoz, hogy elképzeljük, milyen lehet Németországban ma az elnyomottak, a zsidók, a nemárják helyzete, amikor az uralkodó többség is éhes. Amikor a hatalom bürokratái el akarják dobni maguktól a hatalmat, a barna egyenruhát és minden nemzetiszocialista jótéteményt.

— „Le a nemzetiszocialista éhségrendszerrel!” — kiáltották az SA. fiuk és ez az egyetlen mondat löbbel mond minden közgazdasági értekezéssel.

A Harmadik Birodalom még él, még élnek az internáló táborok és élnek az újabb áldozatokra leső nemzetiszocialista hiénák. De az események kikerülhetetlenül magukkal hozzák, hogy a német nép önmagára ébred és megtiltja történelmét Hitlertől és a nemzetiszocialista öröklétől.

Nem, a zsidók nem lesznek azok között, akik fegyverrel a kézben letörlik a barna terrort. Aminthogy nem voltak ott a június 30-iki mézárálásnál sem. Az SA. és SS. legények maguk fogják rávetni a hurkot a Harmadik Birodalom nyakára...

Tegnap nyílt meg Londonban a náci-ellenes nemzetközi kongresszus

Londonból jelentik. A nemzeti szocialista Németország ellen összehívott nemzetközi kongresszus ma nyílt meg, amelyen számos amerikai, kanadai, egyiptomi, lengyelországi, franciaországi, spanyol, hollandiai, angolai és romániai zsidó delegátus jelent meg. Ezekon kívül igen előkelő katolikus és protestáns személyiségek is megjelentek Angliából és az Egyesült Államokból. A kongresszust Samuel Untermyer, ismert amerikai ügyvéd-politikus nyitotta meg, óriási érdeklődés mellett. Az elnök beszámolt azokról az intézkedésekről, amelyeket a németek elleni bojkott érdekében az egész világon foganatosítottak. A kongresszus résztvevői között számos prominens nemzetközi értelemben véve is elsőrangú férfi van, köztük: Herbert Morrison, az amerikai munkásföderáció képviselője, James Beamish v. amerikai miniszter, Sir Robert Mond stb. London városának alpolgármestere is főszónoka lesz a kongresszusnak.

A kongresszus főfeladata a németellenes bojkott kiterjesztése és minél alaposabb megszervezése. Jelentős eredmény, hogy néhány

hétrel ezelőtt az angol zsidóság legnagyobb és legtekintélyesebb szervezete a Board of Deputies is nyíltan lecsatlakozott a németellenes bojkott akcióhoz, holott eddig a mérsékelt irányzat híve volt. Tekintettel arra hogy a németek zsidó üldözése tovább folyik, ez a régi tekintélyes szervezet is nyílt harcot indított a németek elleni bojkott érdekében. Ugyancsak Olaszországból is intenzíven érdeklődnek a bojkott iránt, holott eddig az olaszok bizonyos mértékben nem voltak németellenesek. Ezzel szemben Lengyelország zsidósága, karöltve a józan és demokratikus lengyeléssel együtt a legerőteljesebb hangon fogja követelni a londoni kongresszuson is, hogy tovább folyék a legélesebb harc a modern kor milliónyi Hámanjai ellen, akik 600 000 zsidót akarnak az éhhalál borzalmainak kitenni. A kongresszus a bojkott praktikus megszervezésével fog leginkább foglalkozni és fogja mindazokat összehozni, akik mint importőrök, elhatározták a világ minden részén, hogy nem fognak többé Németországgal üzleti kapcsolatokat fenntartani.

Béke vagy fegyverszünet?

Nem történt csoda, csak az, aminek történnie kellett és amit a zsidó nép már évek, évtizedek óta vár. Az ellenfelek ki-egyezttek, békejobbot nyújtottak egymásnak, hogy betölthessék történelmi rendeltetésüket.

Az ellenfelek keztenyújtottak egymásnak, de az ellentétek ezzel még nem szüntek meg. A kétkedők, a bizalmatlanok, a kishitűek nem hisznek a béke és egység lehetőségében és a pártiszempontoknak alárendelik a nép egyetemes érdekeit. Béke nem lehet tűz és víz között — mondják a szkeptikusok és, ha a vezérek mégis összeretelték az ellentétes elemeket, akkor abban mindkét részről több a taktikai számítás, mint az őszinte bizalom és az egységben való hit. A pártihívek a Jabotinsky és Ben Gurion által kötött békét, csak „a háború más eszközökkel való folytatásának” hiszik. Nem béke ez, hanem fegyverszünet. A vezérek nagy tetteiben nem látják meg a pártérdekeket meghaladó objektív szemléletet és a zsidó történelem követelő parancsának föltétlenküli teljesítését.

A dogmák és a frázisok néha veszélyesebbek minden pusztító kórnál és súlyosan megbosszulják magukat. Ilyen dogma az is, amely a szocializmus és a nacionalizmus engesztelhetetlenségét hirdeti és árulóknak bélyegzi úgy Jabotinskyt a jobboldalon, mint Ben Guriont a baloldalon.

Dogma ez, még pedig hamis dogma. Kétségtelenül igaz, hogy a szociális tanítások, amelyek az osztályviszonylatokból indulnak ki, ellentétben állanak a nacionalista tézisekkel, amelyek a nemzeti szempontokat az osztályviszonyok fölé helyezik. De olyan ellentétek ezek, amelyek teljesen kizárják egymást? Olyan ellentétek, amelyek nem oldódhatnak fel egy magasabbrendű szintézisbe?

Tegyük félre ezuttal a nagy szavakat és a hálás demagógiát, Ne hivatkozzunk most még a speciális zsidó viszonyokra sem. Lássuk inkább a földkerekség két legnagyobb nemzetének, Indiának és Kinának nemzeti felszabadító harcát, hogy a harcok tanulságait a zsidó nemzet felszabadításának harcában is hasznosíthassuk.

Kínában már 1924—28-ban a Csang-kai-Sek vezetése alatt Koumitang keretében harcolt a kínai polgárság a legszélsőbb baloldallal, sőt anarchistákkal, is a nemzetközi imperialista elnyomás ellen. A Koumitang ebben az időben az elnyomott és felszabadulásra törekvő kínai nemzetet képviselte, pártokra és osztályhelyzetre való tekintet nélkül. Kína ekkor élte legválságosabb óráit. Az erőket nem lehetett, nem volt szabad szétforgácsolni. Az összefogás megtörtént. A történelem parancsa volt ez, amely ellen lehetett érveket felhozni, de nem lehetett neki ellenállani. Más kérdés, hogy Csang-kai-Sek később elárulta a nemzeti egységfrontot és a nemzetközi imperializmus zsoldjába szegődött. Tény azonban, hogy az egység idején a Koumitang sok eredményes harcot vívott a kínai tömegek érdekében. És nem szabad elfelejtenünk azt sem, hogy Kínában az ellentétek a jobb- és baloldali között mindig élesebbek voltak, mert ott

mindkét oldalon gépfegyverekkel, bombával, kézigránáttal és pokolgéppel folyt a küzdelem.

A Koumitangnál sokkal közelebb fekvő azonban az indiai példa, mert ez többé-kevésbé még ma is érvényben van. Ghandi politikai vezetése alatt már évek óta folyik a harc az angol gyarmati elnyomás ellen. Ghandi nemzeti pártjában egyaránt ott vannak az indiai polgárok, tőkésék és páriák. Mindenki ismeri az indiai nemzeti szabadságmozgalmak történetét és tanúi voltak annak, hogy Indiát, a Brit Birodalom „koronája” hányszor szorította sakkba és alázta meg Angliát és milyen hősi és eredményes harcokat vívott az egység front keretében.

Hogy azonban még közelebbi példát hozunk fel, a cionista mozgalom hívei igen jól tudják, hogy arab effendik együtt haladnak az arab fellahokkal, ha arról van szó, hogy a cionizmus ellen harcoljanak. Ezekben a harcokban is a nemzeti szempontok azok, amelyek dominálnak az osztályvonalak felett.

A történelmi tényeknek meg van az az előnyük, hogy nem lehet velük vitatkozni. Csak konstatálni és megállapítani lehet a tényeket. A kínai, indiai és arab nemzeti egységfrontok nagyszerű eredményei, tények. Tény az is, hogy kínaiak, hinduk és arabok alacsonyabb kultúrában állnak, mint a zsidók és mégis fel tudták ismerni magasabb nemzeti érdekeiket. Éppen tehát mi zsidók, akiknek értelmiségét még ellenségeink sem vonják kétségbe, mi volnánk azok, akik a kiáltó történelmi szükség dacára szétforgácsolt erővel, ne ismernék fel hivatásunkat és feladatainkat?

A jeruzsálemi Aguda elvételése — egy meg nem szerzett tanácsstagságért Duschinszky főrabbi kálváriája

Jeruzsálemből írja rendes tudósítónk. A jeruzsálemi városatyá választás izgalma még mindig nem ülték el. Mondhatni sorsdöntő jelentőségű politikára, ami akkor történt. Az angolok összevesztik a két arab pártot, illetőleg a két nagy arab családot és ebből kifolyólag az egyik arab párt a zsidókat hívta segítségül. De az angolok tévedtek — amint már megírtam — mert a zsidók összefogtak, kivéve a munkácsi rabbi néhány hívét és néhány revizionistát. Hat zsidó városatyá került be és ha az agudisták igyekeznek is elfussolni paktumjukat, arról ma már az egész világ tudomással bír. Az Aguda különben csak egy jelölést vihettek és akik behozott az sem agudista. Blau Mose volt az első jelölt, de az utolsó pillanatban kitűnt, hogy nem bír passzív választójoggal, — mert cseh szlovák állampolgár. Hirtelen változtatni akart állam polgárságán, de nem sikerült. Érdekes, hogy amikor a Vaad Leumi felszólítása annak idején megjelent, hogy mindenki vegye fel a palesztinai állampolgárságát, akkor ennek legnagyobb ellenzője éppen Blau Mose volt, aki most elnyerte a büntetését, azért nem lett jeruzsálemi városi tanácsos, mert elgáncsolni igyekezett annak idején a Vaad Leumi akcióját. Most, mivel saját kovedjéről volt szó, süttét megmozgatott, hogy az Aguda vezetője választójoggal bírjon — de nem sikerült. A Kol Jisrael című hivatalos agudista lap az elmúlt heti számában kivételesen senkit sem támad, sőt hozza Blau Mose beszédét, amit együtt tartott Ussischkinnel és a Hiszadruth vezérével, Ben Cwivel egyetemben. Kijelentette, hogy mitveh cáár lépett ki a kneszetből. Ekkor mondott sechejonut Ussischkin és ez a sechejonu nem volt egyéb, mint az agudisták eddigi ténykedésének elmolá rachimija.

Le nem írható az a lóvás-futás, amit azért a kis angol-palesztinai állampolgárságért meg tett Blau és az egész társaság. Igénybevették a cionistákat, feladta nyíltan elvét az ereli állampolgársággal szemben, mert ekkor róla volt szó. Az agudista főmuftiról. Ekkor vették

Nem igaz az, hogy nem lehet likvidálni az ellentéteket. Nem igaz, hogy nem lehet közös platformot találni. Aki ezt állítja és ennek szellemében cselekszik, az elvben már eleve halálra ítélte az egységes és életerős zsidó nemzeti otthont. Ma, amidőn a zsidóságot nemcsak a galuthban érik külső támadások, de Palesztinában is szembenáll az angol gyarmatpolitikai hipokrizisével és a brit hivatalnokok mindent elkövetnek, hogy minél nagyobb lakatot tegyenek Palesztina kapujára, most ezerszer nagyobb szükség van a zsidó egységre, mint bármikor.

De... és itt meg kell álljunk egy pillanatra. Nem elég a szélső jobb és a szélső baloldal között létrejött megegyezés. Ez még nem teszi teljessé a zsidó egységet. Ebből az egységből a cionista frakciók egész sora kimaradt. Kimaradt főként a vallásos nemzeti zsidóság, a Mizrahi, amely ma egyik erő és legéletképesebb ágát képezi a mozgalomnak. Kimaradt az a szervezet, amely a nemzeti szempontok mellett a vallásunk maradéknélküli érvényrejutását egyedül tudja biztosítani. A cionista egység a tekintetben tehát még kiegészítésre szorul. Mert mindaddig, míg a megegyezésből egyetlen párt is kimarad, — egység nincs és nem lehet.

Ideje immár, hogy a pártdogmákat korlátok közzé vonjuk és helyet adjunk a józan belátásnak. Az osztályszempontokat alá kell rendelni a magasabb nemzeti és vallási érdekeknek. Egység kell és kell az összefogás, mert enélkül csak hiu ábránd marad a zsidó nemzeti otthon...

elő Eden urat, aki a Diszkin árvaház vezetője és revizionista, tehát elképzelhető milyen távol áll az egudizmustól. Ezt is taktikából csinálták, mert hátha közben az állampolgársági ügy rendeződik, vagy üresedés áll be, akkor majd rátudnak mutatni, hogy az agudisták nincsenek képviselve. Így néz ki az Aguda győzelem, amelyről az egész világsajtó írt. Ezek után van képük írni még az agudista lapokban, hogy Kook és a Mizrahi „megbukott”.

Duschinszky főrabbiól rég nem írtam. Sajnos, ennek a kiváló caddiknak ma sem jobb a helyzete, mint régebben volt. Nincsen hírközsége, nincsen temploma és már csupán csak 9 (kilenc) bocher tanul nála. Ezek még azt a gyenge ebédet sem kapják már, amit régebben kaptak, az ősz főrabbinak pedig még a fizetése sincsen meg. Hívei vannak, akik támogatják, de minden rendszeresség és organizáció nélkül. Az Aguda elismertette hivatalos főrabbijának a kormánytól is és a világ előtt, mint a szentföldi ortodoxia főrabbi szerepét — de jövedelemről és hírközségi organizációról „elfelejtettek” gondoskodni. Viszont igaz az is, hogy a „munkácsi” hívei nem ismerik el, a Teitelbaum főrabbi hívei szintén nem, a „semleges” vallásosok sem igen tudnak róla, a chasszidok egyrésze pedig gun, tüz belőle.

— Hát kinek főrabbija akkor Duschinszky? Talán ő maga sem tudja? Sukkotkor ugyan odagyültek hozzá a sátorba, Ben Zwi (Hiszadruth megbízásából) küldött egy láda sürt is, ezt megitták a hívek a „győzelem” tiszteletére. De mindezt elhallgatja az agudista párt-sajtó. Tény és szomorú való, hogy Duschinszkynek illéte óla nem sikerült egy templomcskát sem keríteni magának, az ugynevezett „magyar koleltől”. Teng leng ez a kiváló ember, mert nincs, aki gondját viselje, a szeretettel felkarolja.

Csak a vérszegény „tudósításokban” szerepel nagyhangon, hogy: ortodoxia a Szentföldön. Itt nincs is ortodoxia, vagy neologia, amint azt a magyar találmányt el akarják ter-

jeszteni Palesztinában is — remélhetőleg kevés sikerrel.

Sokan azt mondják itt, hogy ezt az agudista Potemkinfalvát ne leplezzük le, hagyjuk tovább szédíteni a világ zsidóságát, mert ez érdeke az itteni vallásos, hogy magyarnyelven írjuk „ortodox” zsidóságnak.

Kérdezzük — miért? Miért hagyjuk, hogy Blau ur kis pecsenyéjének megsütése céljából az egész világ „agudista lázban” égjen és a derék, kiváló nagytudású főrabbi Duschinsky csak tengjen-lengjen az anyagi lét határain, nem tudván, hogy mit hoz a holnap számára. Hoz-e egyáltalán valamit, hoz-e egy rendes organizációt, egy kis templomot, rendes fizetést — vagy csak a reklámtábla címkepe lesz, ahol egy minden bázis nélküli „országos főrabbi” áll, minden erkölcsi és anyagi bázis nélkül?

Ezt írja megbízható Jeruzsálemi levelezőnk és nincs okunk arra, hogy kételkedjünk abban, mintha bármely kitételeiben a legcsekélyebb túlzás is volna. És éppen ez a jellemző. Hogy minden agudista reklám blöff és nincs semmi alapja annak, hogy jogokat arrogáljanak maguknak ahhoz, hogy az országépítésben nagyobb részt követeljenek, mint amennyit eddig tettek az épülő országért.

Két rabbi marathoni futása

Ez is új csodabogár. Ezt is csak a mi szép kies Erdélyünk produkálja. Tulismert dolog a Horovitz Abis careii főrabbi vesszőfutása, amelyet azért a rabbistallumért volt kénytelen elszervezni, amelynek most is „boldog” birókosa. De a salumarei chasszidok nem olyan fából vannak faragva, hogy egyszerűen beletnyugodjanak ebbe. Ezért a következő „trükköt” eszelték ki: Meghallották, hogy Horovitz elutazott Saploncára az apósához. Nosza azonnal táviratoztak a berbestiért, aki az ő „megválasztottjuk”, hogy itt a puccs ideje, jöjjön azonnal és töljön be a hön óhajtott rabbi-székre. S mint egy izgalmas mozifilm, a két rabbi egyszerre érkezett meg a careii állomásra. Mindkettőt a hívek tömege várta. Természetesen farkasszemet nézve egymással. Amikor ezt a két rabbi látta, megdöntötték a dolgot és azonnal tovább utaztak — Bucurestibe.

Megkezdődött a két rabbi marathoni futása, Bucurestii felé, a rabbistallumért. És megint szórák a pénzt, megint költötték a drága zsidó pénzt, hogy „győzzön az igazság”. Azután visszafelé jöttek. És mint egy jó mozifilmhez illik, visszafelé is együtt futottak. Illetve utaztak a gyorsvonattal. Együtt, együtt. Mig most Horovitz visszajött Careibe és elfoglalta a helyét, amely őt az összes ismeri előzmények után jogosan megilletti. Mert nagyon kell csodáljuk, hogy a berbesti és a háta mögött álló klikk még mindig erőlteti a dolgot ilyen marathoni futásokkal, a bucurestii illetékesek felé — és vissza. A közvéleménynek már unlg elég volt ez. Hagyják békében a mostani careii főrabbit és ne erőltessék a dolgot. Ő megfelel ott és hagyják nyugodtan tanulni és dolgozni. Berbestii — menjen Berbestire, most ugyanis hideg idő járunk és nem alkalmas a marathoni athlétkára. Elég volt már és ne rendezzenek filmre illő izgalmas szaladásokat, mert ez nem illik hozzájuk és a méltósághoz, amelyet „méltósággal” kellene viseljenek.

— Menekülnek a zsidók a Saar-vidékről. London. — A „Daily Express”, egyik legutóbbi számában érdekes cikket közöl, a Saar vidéken lakó zsidóság köréből. A lap tudósítója szerint a Saar vidéki zsidóság készen áll arra, hogy elhagyja hazáját és más országba költözzék azon esetben, ha az 1935 január 13-iki szavazás a Németországhoz való lecsatolást mondaná ki. Benszülött zsidó kereskedők, gyárosok és vállalatok oszlatják már is fel üzletüket és költöznek onnan el, miálttal számos „árja” tisztviselő is egyik napról a másikra kenyér nélkül maradt. — A zsidó középosztály is készen áll a távozásra. Már most is olyan nagy pánik uralkodik a zsidók és „nem árják” között, hogy még az uccára sem mernek kimenni, nehogy inzultusoknak és támadásoknak legyenek kitéve.

HETI GLOSSZÁK

Németország új zsidó gettója

A francia zsidó sajtó berlini tudósítást közöl „Ghetto“ címen, a német zsidók tragikus helyzetéről.

A náci uralom óta zsidókat megöltek, kiroztak, loptak, peller gére és indexre tettek, a legrosszabb módon — írja a cikk. Van olyan atrocitás is, melynél nincs jelen sem SA, sem SS. Az árja fajt csak a tüzoltó és a rendőr képviselik. Ezt az atrocitást zene kísérettel a Berliner Theaterben látta a tudósító, melyben a Hoffmann mesélt játszolták, csupa zsidó színésszel.

A néző jegyet vásárol, melyhez belépési engedély van csatolva ezzel a felirással: „Ennek az engedélynek a tulajdonosa, aki kötelezően kijelenti, hogy zsidó, arcképes igazolvány felmutatása esetén, részt vehet az előadáson.“

A színházban csak zsidó színész játszhatik, csak zsidó művészetet, csak zsidó közönségnek.

A cikkíró azt mondja, hogy még sohasem volt tanuja a barbárság ilyen legcsunyább megnyilatkozásának. A „Németzsidók kulturális szövetségéi“ a zsidók maguk voltak kénytelenek kért, mert a zsidó művészeket mindenhol elűzték, többet kénytelenek voltak az országból menekülni, kétezeren pedig, akik otthon maradtak, vagy újságírásra, vagy éhhalálra voltak ítélve. A zsidó közönség, viszont, ha más színházba, vagy hangversenyre ment, hitette magát annak, hogy megverték, vagy a szomszédjától szenvedett durva sértést.

A liga igazgatója szigorú utasítást kapott, hogy minden árját szigorúan távollartson. Egyetlen újságnak sem szabad írnia ezekről az előadásokról.

A zsidók távolmaradása ugyszólván megszünteti az esti életet Berlinben. A nézőterek konganak az ürességtől, a járműveket alig veszi valaki igénybe.

A zsidó kulturális két minisztériummal áll szoros kapcsolatban. Először a gazdasági minisztériummal, mert a náci azt hihetik, hogy ezzel a zsidó kultúrászövetséggel sikerül enyhíteni a külföldi zsidók Hitler ellenes hangulatát. De szoros kapcsolatban vannak a propaganda-minisztériummal is, mely a felügyelet és a cenzurat gyakorolja felette. Minden darabot, zeneművet és szimfoniát csak előzetes engedéllyel lehet a zsidók színházában előadni.

Az anyja.

Irta: Zangwill Izrael

Ült a százszentendős zsidó anyóka utolsó árája. Arra sem volt már idő, hogy az unokáit — akikkel mindig zsémbeskedett — értesítsék.

A tusa legnehezebbjén már tul volt és most cserdében feküdt ágyán és nyugodtan készült állapni a tulvilágba. Apolóni, akiket sorra gyötört vcszekedéseivel, most gyöngyden hajoltak feléje, hogy lélekzetét figyeljék és nem is sejtették, hogy az összezugorodott haladó kis asszony gondolatai, élete legfontosabb eseménye körül jártak.

... Körülbelül negyven esztendő előtt történt. Az anyóka akkor már majdnem hetven éves volt, régen özvegy és egy kis lengyel falucskában élt. Egy esős nyári péntek este levelet kapott a fiától, egyetlen gyermekétől, aki harminchét mérföldnyire lakott tőle és egy vidéki városkában volt korcsmáros. Lázasan tépte fel a borítékot. A levél héberül volt írva. Néhány sort olvasott csak, majd elszédült, alig bírta megfogozni a szék támlájában. A négyoldalas levélnek néhány mondata mintha vérrrel íródott volna:

„Az utóbbi időben nem jól érzem magam. Nagy a hőség nappal, az éjszakák viszont ködösek és hűvösek. Remélem, hogy csak a gyomromat rontottam el és nincsen komolyabb bajom.“

A levélborítékban néhány rubelt is küldött anyjának a fiu. Ezek kihulltak és végiggurul-

Erdélyben a legrégebb idő óta ismert ZIMMERMANN szövetnek nem kell reklám

Minden fogyasztó tudja, hogy Románia egyik legjobb minőségű szövetét a

ZIMMERMANN TESTVÉREK

sighisoarai posztógyára készít

Felkérjük tehát az igen tisztelt fogyasztó közönséget, hogy vásárlásainál a ZIMMERMANN-féle szövetet kérje.

Furcsa végzéseket hoz ez a Goebels-féle ceazor. Így Schiller „Wallenstein“ jét azzal az indokolással vetette vissza a minisztérium, hogy egy ilyen klasszikus német író művét nem moszkolihalják be a zsidó szájak azzal, hogy a verset elmondják. Ettiltották az Uriel Acosta színdarabját is, mert ez a darab a zsidó szellem agresszív karakterét és a zsidó meggyőződés erejét tanúsítja. Mindent, ami a zsidó különállás, a zsidó fajtság bizonyítására szolgál, azt a legnagyobb előzékenységgel elmozdítják.

Ebben az új gettóban lábujjhegyen kell járni. A kulturálisnak is a legnagyobb csendben kell működni. A bérlő közönséget állandóan figyelmeztetik, hogy ne jelenjék meg estélyi ruhákban, öltözzenek szerényen, nehogy a »zsidó jólét« jelszavára okot adjanak.

A színház előcsarnokában könyveket árútsanak. Ez az egyetlen könyvesbolt Németországban, ahol nem árulják Hitler könyvét és a náci propaganda-irodalmát. Ehelyett a Dreifuss ügy, a zsidó népszokások leírását, Palesztináról és a cionizmusról szóló könyveket, a Talmud ismertetését német héber-szótárt lehet kapni.

Az árja nagymama

Hovatovább Németország a Földgömb többi részétől eltekintve, többé nem a Nap, hanem a nagymamák körül forog. A kenyérgyegtől és munkanélküliségtől kezdve, a

színházon és ügyvédi praxison keresztül, egészen a ökölvívásig minden a nagymama származásától függ. Ha a polgár és a munkás, kimutatja nagyamájának árja származását, övé a Harmadik Birodalom fényessége. Ha azonban éppen zsidó nagymamával sujtotta volna a sors, úgy megrendelheti a kedvezményes temetést a meghaldogult nagymama sírja mellé.

— Képzeld — mondják az „előkelő“ náci szalonokban. Hirschberg von Talmi-nak szemita nagymamája volt. Egy pillanatig sem hittem volna róla, de adatszerűen kiderült. — És Hirschberg von Talmi e naptól kezdve meghalt. Az árja és szemita nagymamák kimutatása azonban nem egészen egyszerű, sőt igen gyakori, hogy tragikomikus fejleményekre vezet. Legutóbb például egy berlini keresztény ügyvédet eltiltottak praxisától, mert szemita nagyszülőkkel rendelkezett, de fia, aki szintén ügyvéd, szabadon gyakorolhatja továbbra is hivatását, mert ő már árja nagymamával rendelkezik. Az apa tehát szemita, a fiu pedig árja. Ebben az örületben már rendszer sincs. Nagymamák után kutat mindenki, nagymamákat hajszolnak a rendőrkopók és nagymamákat tart nyiván a kancellári hivatal. A kormányzás leglőbb elve: a nagymama.

A Harmadik Birodalom megy a maga útján. Külpolitika, belpolitika, pénzügy, éhségnyomor, nélkülözés csak jelentéktelen semmi-bevesző epizódjai a nagymamák központi princípiumának

tak a padlón. A szegény asszony lelkét retentő félelem járta át. Már napokkal ezelőtt hallotta, hogy abban a kerületben, ahol a fia lakott, korelajárvány tört ki. A fia pedig a gyomrára panaszokodik! S ha eddig még nem is kapta meg a retentő betegségét, a leromlott szervezet a legjobb telej . . . Talán máris belegen fekszik — haldoklik — talán már meg is halt? Az anyóka sok haldoklót látott már. Azt is tudta, hogy a kaszás ilyenkor, mikor a járvány áldozatait hordja össze, nagyon siet, sok a dolga. Retentő vágyódás fogta el a fia után.

Hogy is írja a drága gyermek?

— Jöjj édes anyám, amilyen hamar csak tudsz és láogass meg engem. Én úgy hiszem, hogy egyhamar nem foglek meglátogathatni.

Igen, rögtön indul. Ki tudja, talán utóljára látja a fiát, ebben az életben. De eszébe villan, hogy mosi szállt le éppen a szombat előestjé. Sem utaznia, sem lovagolnia nem szabad teljes husonnégy óráig. Kétségbeesetten töprengett. A vallás csak egy eszében engedi meg a szombaton való utazást. Ha általa emberélet menthető meg. Ha ő mégis menni akar, úgy az utat gyalog kell megtennie. Igaz ugyan, hogy vallása törvénye szerint szombaton 2000 lépésnél többet ebben az esetben sem tehet, — de most már nem változhat. Ő, a Legszentebb — áldassék Szent Neve — tudja, hogy fiáért, az egyetlenért hozza ezt az áldozatot. Hiszen mindeztideig még egyszer sem szegte meg a szent szombat törvényét.

Gyorsan evett valamit, a fia levelét a keblébe dugta, kendőt kötött a vállára és utnak indult. Botot sem vitt magával, mert a

talmud szerint szombaton terhet vinni bűn. Ennélfogva esernyőt sem vitt, pedig esőre állt az idő.

Bátran vágott neki a hosszú utnak. Előtte lebegett a kedves sápadt arc, hívogatóan, mosolygóan, mint fénylő csillag az éjszakában.

— Jövök anygalkám, ne félj. Anyád utban van már, — sujtogta maga elé.

Nedves, hűvös éjszaka borult a földre, mintha ez ég vizes szemfedőt borított volna rá. Az uton álló fák eltűntek a ködben és éjfél felé olyan sötétség lett, hogy az anyóka alig látott két lépésre. De ő nem félt. Pedig tudta, hogy az erdőben medvék és farkasok anyáznak. A lába elszibbadt, a feje szédült. Az ut fele azonban előtte volt még, tehát ment előre.

Ételneműt nem hozott magával, hiszen ezt a vallás tiltja. Vásárolni a szent napon megéppenséggel nem volt szabad. Csendesen mormolta maga elé a szent szombat imádságait és ettől úgy érezte, új erőre kap.

Mikor reggelre egy faluba tért, ott meg erősítették a hirt, hogy abban a községben, ahol a fia lakik, tényleg korelajárvány van. Ez a borzalmás hír újabb lökést adott a fáradt anyának az ut folytatásához. De oly kimerült volt, hogy roskadozva dőlt egy fatörzsre. Egy koldus ment arra, az egy darabka kenyéret adott neki. Szerencsére nem volt vaj a kenyéren s így az anyóka nyugodtan megehetette anélkül, hogy újabb bűn terhelné a lelkét. Aztán újból nekiindult. Fáradt, sebezett lábai azonban már csak nagyon lassan bírtak előre jutni. Egy kis patakot ta ált utjában. O, mily szívesen bemártotta volna égő lábait!

Fél horogkereszt

Az antiszemita találmánya végtelen. Türelmesek, ha letörlik őket és szenvedélyesek, ha menlevelet kapnak. Ha módjuk van rá szakalakat perzselnek, ha nincs, akkor beérik a falfestéssel. Ha szabad az út, akkor zászlójukra horogkeresztet festenek, ha akadályok vannak, akkor kiegyeznek 50 százalékra is. Ha nem lehet egész horogkereszt, akkor legyen fél horogkereszt, nyilaskereszt, kaszárkereszt vagy egészen egyszerűen csak kereszt. Nem lehet azt állítani róluk, hogy nincs értékük a politika iránt és hivatásukat nem elég hajlékonyan töltik be.

Például Csehszlovákiában. Ott, ahol komolyan veszik a demokráciát és a polgári egyenjogúságot. Ahol letörölték a történelmi szereplés színteréről a horogkeresztet és a pártját. Ott bukkant fel újra az antiszemita szimbóluma, nem nyíltan, nem nyitott sisakkal, hanem 50 százalékos kiegyezéssel. Vörös zászlójukon fehér mezőben egy fél horogkereszt van. Persze ez nem jelenti azt, hogy a horogkeresztes programnak is csak a felét tették magukévá, hogy csak feleannyit akarnak értani a zsidóknak, mint az egész horogkereszt hordozói. A programból ők sem engednek, ott sem egyeznek ki 50 százalékra. Ellenkezőleg, amit a jelvényből engedtek, azt mint jó üzletemberek a programon akarják behozni.

A félhorogkereszt febukkanása igen kínosan érintette a köztársaság zsidóságát és memento kell legyen mindazok számára, akik még mindig hisznek abban, hogy a demokrácia teljessége és a civilizáció haladása kiküszöbölje a zsidókérdést és lehetővé teszi a pékés asszimilációt. Még ott is, ahol olyan komolyan és becsületesen harcolnak az antiszemita ellen, mint a csehszlovák köztársaságban, még ott is, ahol az akadémia és egyetemek szószékéről mondják itéletet az „ostobák szociálizmusa” fölött, ahol maga a köztársasági elnök áll a felvilágosítás mozgalmának élén, — még ott is felbukkan a horogkereszt és figyelmezteti a zsidóságot, hogy az életet és a történelmet nem lehet erőszakot tenni és hogy az asszimiláció útja mélységbe torkollik . . .

Báró csetei Herczog Mór Lipót a nagy keresztel

Már irtunk róla sokszor és mindég újból aktuális. Egy pesti zsidó báró meghalt a napokban és a család külön kéjjel adta le az összes pesti lapoknak a gyászjelentését, amely szerint az elhunytat a római katolikus anyaszentegyház szertartása szerint helyezték örök

nyugalomra. Természetesen a gyászjelentés fellett egy nagy kereszt. Egy nagy kereszt, amelyet valószínűleg különleges méretekre csináltak a pesti nyomdák, kikeresztelkedett zsidók gyászjelentése számára. csetei Herczog Mór Lipót báró halt meg. A Színházi Élet legutóbbi száma még hozza arcképét, amint szmokingben ül az első sorban egy néhány nappal ezelőtt lezajlott nagy pesti premieren. Szegény öreg 68 éves bankár ott ült az első sorban és nem tudta még, hogy néhány nap múlva, már gyászkeretben lesz a neve. Sajnáljuk a Lipótvárosnak ezt a katolikus nagyságát, aki mint „egyszerű zsidó” kezdte, de a pénz, az katholizálta. Talán az olasz grófnő menyje inspirálta erre a lépésre, de hát az előkelőség kötelez. Ez a pesti Lipótváros pénzarisztokráciája, Mór Lipót báró a katolikus temetőben nyugszik. Így kívánja ezt a családi érdek és a sok „kérlekaláson”, ami sokkal simábbon jön ki a fajkeresztény száján, ha a fiatal báró atyja mégis a katolikus temetőben nyugszik.

Zsidó gangsterek!

New-Yorkból jelentik, hogy ott három zsidó baromfikereskedő ellen fegyveres merényletet követtek el, amikor is ismeretlen tettesek revolverlövessel megölték. A 30 éves Abraham Cohen és 36 éves Max Livingston meghaltak, Abraham Bernstein pedig súlyosan megsebesült. Vajjon miért? Nem elég békés foglalkozás a baromfi kereskedelem? Dehogy nem? Csak a new yorki zsidóság körébe is bejutott bizonyos mértékben a gangster szellem. Igazi amerikai izü dolog ez. Számos baromfikereskedő nem akarta alávetni magát a rabbinátus felügyeletének. Ezeket „kiközösítették.” Szembenállott tehát két párt. Akik alávetik magukat a rabbinátusnak, a másik tábor pedig, amelyik nem. Akik nem vetették magukat alá azokat felszólították, hogy hagyjanak fel ezzel a foglalkozással. Nachman H. Ebin aki a kasrusz bizottság elnöke kijelentette, hogy a gyilkosság inkább személyes bosszu műve és nincs köze a kasruszhoz. Rabbí H. Ebin kijelentette azt is, hogy 132 helyen árusítanak baromfit New Yorkban (kóser!) ebből 72 írásban kötelezte magát arra, hogy csak felügyelet alatt álló hást árusít és ellátják a baromfikat a rabbinátus pecsétjével. Bronx-nak a zsidó lakta kerületnek 700 kereskedője azonban még mindég opponál. Együttel felszólították a „vad” saktereket, hogy vágjanak „fekete” baromfiakat.

Igy keveredik üzlet a vallással, meg amerikai izü gyilkossággal. Nálunk Európában hála az Égnek, még nem tartunk ott, hogy auto-

matikus fegyverekkel igazítsák el az üzleti ellentéteket és vigyáznak arra, hogy egymásból ne csináljanak baromfit a kereskedők, néhány revolverlövessel, meg hasonlókkal . . .

A szabad Irak

Anglia kegyelméből Irak önálló szabad állam lett, bár némi befolyása még ma is van politikájára a Brit Birodalomnak. Irak visszanyerte szabadságát és az elnyomott arab népet, mint a börtönből szabadult rab, mélyen fellélegzett. Irak tudta értékelni a szabadságot, mert ismerte a rabságot. Tudta mit jelent szabadon járni, mert ismerte a vasrácsot.

Irak szabadságának mindenki örült, aki ismerte az elnyomott nép felszabadulására törekvő harcát. Bizonyos volt, hogy Irak a visszanyert szabadságát és hatalmát arra használja fel, hogy elnyomott testvéreit, más elnyomott népeket is felszabadítson általa. Mert Irak ismerte a rabságot . . . Logikus volt és épen ezért ellenkezőleg történt. Irak megitta a szabadságtól, Irak érezni akarta, hogy mit jelent elnyomónak lenni, nem rab, hanem börtönőr akart lenni. Akart és lett. Hogy kit és kiket zárt be? . . . Olyan egyszerű. Nem a bűnözőt és nem a gonosztevőt. Irak a zsidókat zárta a börtönök rácsai mögé. Miért? Okokat akart a világ? Irak akkor okokat is ad. A cionista tevékenység miatt. Aki Palesztinába akar menni, aki Cion után vágyik, aki szabad akar lenni saját hazájában, azt a bagdadi kormány cellába hurcolja.

Irakkal igazságtalanság történt, amíg pusztán az argolok uszályhordozója volt. De ez nem jogcím arra, hogy ő is igazságtalan legyen. De Irak most szürcsöli a hatalom édes borát és nem gondol egykori rabságára. A világ kulturközvéleménye azonban mindinkább érdeklődéssel kísért az iraki eseményeket. Nem azért, mintha a felszabadult nép, pihent erővel valami nagyot és felemelőt alkotott volna, hanem mert brutálitása egekig kiált. Irak a mámoros izgága tempójával tombolja ki szabadságát a zsidóságon és lassan újra megérik arra, hogy kezére dobják a láncot . . . Irakot sorsa visszavárja a rabságba . . .

Banditák részére

szabad határ

Hir jön Palesztinából. Nem szégyeini való, mert a világ valamennyi országában előfordul. Felfegyverzett arab banditák megtámadtak több személyautót és kirabolták a bennülőket. Elég ritka az ilyen eset Palesztinában, de előfordult. Sőt egy utast meg is sebesítettek. A meglepő ebben az egész ügyben az, hogy a végzett rablás után a banditák minden akadály nélkül Transjordániába menekültek. Nem volt utlevelük, nem volt certifikáljuk, de úgy közlekedhetnek a két határ között, mintha övék volna az egész világ. Mert Palesztinából Transjordániába és viszont szabad az út — arabok számára. A banditák szabadon járnak-kelnek és tárt karokra találhatnak jordánontuli kollégáiknál. Ezzel szemben a genfi Népszövetség mandátumbizottsága előtt a „Brith Kibbutz Galujoth”-nak egy petíciója fekszik, amelyben azt kérdezik, hogy miért lehet Transjordániából szabadon bejönni araboknak, ezzel szemben a zsidóknak feltékenyen vigyáznak a határon, nehogy bejussanak Palesztinába. A rablók azok nem „illegálisak”. A rablók azok jöhetnek-mehetnek a határon át, azoknak szabad az út. De a szegény zsidó emigránsokat kimélet nélkül kergetik vissza a határokról. Felkészült, dolgozni akaró, konstruktív munkára alkalmas chalucok előtt tilosra van állítva a szemafor, de arab banditák jöhetnek-mehetnek a határokon át, mert nekik az argolok jóvoltából minden szabad. Minden! Még rabolni is. Szabad az út az arab rablók részére — ez az angol mandátum interpretálása — a zsidók rovására.

De ez is tiltva volt. Elővette fia levelét, s a drága sorokból merített új és új erőt.

— Ne félj, báránym, anyécskád urban van már.

Hirtelen eső kerekedett. A nehéz, vaskos csöppek az első percekben felrészítették meggyőrt arcát. De aztán ájták vékony ruháit és megakadva bennük, ólomsúlyuakká tették azokat. Cipőjéből cuppogva folyt a sáros lé, úgy, hogy útját újabb akadály nehezítette. S egy új kétség győrtle: nem fog-e utközben összeesni és itt pusztulni az országuton? Mindig lassabban és lassabban bírta a tempót s e lassulással egyidejűleg nőtt a vágya a fia után. Istenem, talán már el is késett. S nem hallhatja utolsó szavait sem. Ez lesz a büntetés azért, mert megszegte a parancsot.

— Fiam, várj, ne halj meg. Jön az édesanyád.

Az eső megállt s a felhők mögül ragyogva bujt elő a nap. Felszárította az anyóka arcáról és kezéről a vizet és felmelegítette a vizes ruháit. Az, szegény, már alig bírta tovább. De úgy tűnt neki, mintha a haldokló fia utolsó lehetét hozta volna feléje a szellő.

— Jövök, fiam, angyalom. Bátorság! Viszonlátom újra szép arcodat. Jövök!

Egy fuvaroskocsi hajtott arra. A kocsi meglátta a vánszorgó öregét és felajánlotta, hogy beviszi a városba, de az anyóka makacsul ingatta a fejét. Végre alkonyodott s ő bukdácsolva, elelesve és újból feltápáskodva folytatta útját. Még egy jó mértföld volt előtte. A közeli erdőből sűrű ködös zlop szállt fel. Minden erejét összeszedve, gépiesen rakva lábait, haladt előre. Néha egy-egy

szót mormolt maga elé:

— Jövök, fiam Várj, jövök!

Alig hogy elszáll a szombat este, mikor az anyóka végre vérezve, ájuldozva a fia vendéglője elé ért, mely az erdő szélén állott. A szíve verése csaknem eláll a félelemtől. Más szombatesztéken a városka takói itt borozgattak a söntésben s most minden olyan csendes. Csak halk imaszó hallatszik onnan, belülről, héber imádság . . .

Az ajtót egy kaffiános ember nyitotta ki és az ajkára tett újjával jelezte, hogy csendet kér. Az anyóka benézett a szobába. A menyje és az unokái a földön ültek, a meztelen padlón . . .

— Áldott legyen Isten az igazságos bíró — kiáltotta a szegény-anya és ruháját végigszakította. Mondjátok meg mikor halt meg a fiam?

— Tegnap. El kellett temetnünk, még mielőtt a szombat beköszöntött.

A töpörödött, agyongyőrt anyóka felémelte a kezét és a többiekkel együtt imádkozott:

— Tíz huros hárfán zengem dicsőséged, Örökkévaló Isten . . .

Az ápolónők nem tudták, milyen földöntúli erő készítette a mumiaszerű szegény haldoklót arra, hogy egyszerre felüljön halálos ágyán. Ráncos kezeivel az ingébe nyult s onnan egy sárgult rongyos levelet vett elő. Reszketve tartotta a megtört fényű szeméi elé és halkan suttogta:

— Jövök fiam, báránym, jövök. Viszonlátom a szép arcodat. Éve foglak viszonlítani, édes . . .

Késnélküli borotválkozáshoz csakis

„LEVANTE-POWER“

borotválóport használja.

Szagtalan, hygienicus, biztos hatása.

Ügyeljen a márkára:

„LEVANTE-POWER“

HIREK

"Népünk" cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Kiszlev 23, november 30.]
Szombat: Kiszlev 24, december 1.

Heti szidra: | וישב
Heti háftóra: | כה אמר ה'
Roschodes bents.: | מברכין החודש
Rosch-Chodes: | מכתח Péntek, december 7.

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.15
gyertyagyújtás 4.25
Istentisztelet kezdete 4.30
Szombat befejezése 5.30

Szombat este: Első chanuka gyertyagyújtás.

Vasárnap—Csütörtök: Chanuka 1—2 nap.

Kedd, dec. 4 én este: ותן מל ומטר

Chanuka

A hála és megemlékezés fényjelei, ismét kigyuladnak mindenütt, ahol csak zsidók élnek. És hol van az a hely a földkerekségen ahova Izrael fiait szét ne szóródhat volna? A kicsiny mécsesek fényzórójánál világítóbban hirdetik az igazságot: *Ki laj jittais Hászem esz ámau boavür sömai hagodajl, hogy az Örök Élévő nem hagyja el népét az Ó nagy nevéért...*
A Matabeus ünnepi tüneményt tesz a zivlások bizalomteljes nyilatkozata mellett: *Lau omisz, ki echje, hogy nem halunk meg, nem, bármennyire is szeretnék ellenségeink lég'oi, bármennyire is kívánják a Stürmerek és egyéb hecclapok íról. Voászpér mádszé Joh, haem élünk és hirdetjük Istennek a tetteit.*

Az Irán elbeszéli Jákob ősapánk szörnyű csalódását: *bikés Jáakav lésöv tösdávo, hogy a sok hányatolás és viszontagság után, amelyben neki az álnok és gyűlölködő testvér és rokon miatt része volt, amidőn azt hitte, hogy öreg napjaira immár nyugodtan, zaklatás nélkül élhet: Kofác olov rigzai sel Jozséf, aktor enjotta őt a legnagyobb csapás, hogy 22 évig gyászolnia kellett legkedvesebb gyermekének, Józsefnek véli szörnyű halálát. Ilyen lesújtó csalódás ért bennünket is, Izrael késői ivadékaik, akik szintén azt hitték, hogy az ókor borzalmi után, amidőn a győztes Róma mulattatására vadállatot elé dobták őzeink testvéreit; az ujjabkori üldözések, pogromok után, amidőn a zsidó uccában, a ghettóban a levegőtől és világtól is megfosztottak őseink és a sárgafolt és egyéb megbélyegző jelek viselésére kényszerítették őket a barbár elnyomók fanatizmusa. Mindezek után azt hittük, hogy a legujabbkor felvilágosodott szemlélet, az önmegdevezés wilsoni eszméje nekünk is meghozta végre a vallásszabadság és egyenlőség, a szeretet és testvériség annyira éhított korát. Akik demokráciáról és megértésről, világbékéről álmodozunk és arra a szörnyű valóságra ébredtünk, hogy nemcsak a műveletlen, barbár Keleten, de a művelt Nyugaton is még mindig a középkori üldözés, a sötétség és gyűlölet felhői borítják a zsidóság egét és szenvedés és könny az osztályrésznünk. Kofác olov rigzai sel Jozséf, Legtöbbségesebb fiaink még mindig üldözött vadként, jogtalan páriaként kóborolnak országáról-országra, minden civilizáció és kultúra megcsufolására. Még ma is verekedéssel illusztrálják a szeretet valóságát, az árja faj fölényét, a germán übermenschek magasabbrendűségét, amelynek a nevében a sötétség börtönében, a tudatlanság rabszolgasorsában kárják tartani ifjúságunkat. Vönire má jhüv hálajmajszov: lássuk, mondják, mivé lesznek álmodozásaitk, utópiáik demokráciáról, népszabadságról, felvilágosodásról.*

A zsidóság géniusza, az Istenzsellem is azt mondja: *Vörüäch Hákódes aimro má jhüv chálaimajszov, hogy csak azért is megvalósulnak álmaink, amint az Izzseffel történt. A csanuka mécs arra tanít bennünket, hogy a zsidó világosság fénye nem alszik ki a legveszélyesebb éjszakában sem. Hol vannak Titus győzelmes lég'oi? Antiochus poroszló? A maroknyi makkabeusok tvadékei ellenen ma is hirdetik a zsoltárokkal, laj omisz, ki echje, nem halok meg, nem, hanem hirdetem Isten tetteit, Isten dicsőségét. Voászpér mádszé Joh: Gyakoroljuk az igazi szeretet vallását, megengess, bennszüdtet, szegénnyel és beteggel szemben egyformán. Jászair jiszráni Joh: Ha jobban is büntet, ha kétszeresen is sajt Isten, az azért van: Völámovesz laj nöszononi, hogy a haláltól, az enyészettől, a megsemmisítéstől megmentsen bennünket. Zeh hászár lásem cádikim jovajü baj. Meri ez a napu, amely Istenhez vezet, a megpróbáltatás, amelyen a jámboroknak, a kiválasztottaknak átvonulniok kell.*

Ez a kiválasztottság azonban arra kötelez bennünket, hogy felemelkedjünk a tucatértékes fölé, a népek vallása fölé, hogy a biblia névévé legyünk egészen, öntudatosan. Hiszen nap nap után láthatjuk, hogy ahol nincs pozitív vallás, ott nincs erkölcs sem, ott pozitív erkölcsi telenség van. Hálaj omarti áléchem má tehtü bájoled: Nemde mondotta a nektek, ne vétkeztek a gyerekekkel, mondá Reuben felébredt lelkiismerete. Hágám domaj hiné nidros. Mert az ő vért, a vért követeli tőlünk, hajja be rajtunk Isten. Ez arra

intén bennünket, hogy mi se hagyoljuk el ifjúságunk nevelését.

A ludasi rabbi szövege a Tomchéj Jesivosz érdekében minden igaz zsidó szívéből szólt, de sajnos, kevés kiállítás van rá, hogy megszívlelésre talál az illetékeseknél, akik a régi „koldusdiák” szisztéma megszűnésétől a kulturálisan rebbelizmus presztizsét félik, illetve azok terrorjától tartanak. De úgy a „kultur-orthodoxia”, mint a nemzeti zsidóság, ha a hagyományos vallási alapon áll, kell, hogy kövelelje az ifjúság intenzívebb bevezetését a bibliai és talmudi irodalom nyelvbe és szellembe, ami egyúttal biztosítja az élő héber nyelv alapjai elsajátítását. Aki ismeri a német kulturorthodoxia két vezérének, Jakob Rosenheimnak és dr Isak Breuernek (a Religionsnation, Der neue Kuzari stb. c. m. szerzője) utóbbi időkben folytatott agitációját az Erec Jiszroel-munka érdekében, az nem fogja őket és a velük egy táborban levő, százszázalékosan vallásos intellektuelek százait asszimilációnak tartani, mint a „Népünk” egyik utóbbi cikkirója tette. Viszont a palesztinai Hisztdruf munkás szervezet marxizmusa igazolta az aggodalmát a vallástalan, sőt vallássaloes nacionalista zsidóság héber nyelvű népi asszimilációjával szemben.

A makkabeusok önfeláldozása, sokkal súlyosabb helyzetben, nevezien bennünket áldozatkészre, szent hittük és vallásunk céljaira, hitközségeink és jótékony egyesületeink fenntartására, így elsősorban a zsidó kórházak és üldözött testvéreink támogatására. A gazdasági válság folytán, keit, hogy azok, akiknek életstandardja nem változott, egy nobilis url gesztussal önkéntesen felajánlják áldozatkészüget és jó példával járjanak elő. Sokkal jobb n járnának a szegények is, a jómódusok is, ha a költés és nem zsidó zsánerű „jólekon célú” mulatozás, a fölösleges pénz-pocséklás helyett, önkéntesen felajánlnák a szegényeknek szánt öszeget, különösen most, midőn a hitköz égi inkasszóik oly sok nehézséggel küzdenek. A hangos szórakozásról; provokáló mulatozásról pedig le kell mondanunk ma, amikor a zsidóság százai földönfutókká lettek, éhhalállal küzdenek.

Azok Isten most sem hagyja el a népét, az Ó nagy nevéért, ki laj jittais Hászem esz ámaj bádvür sömaj hagodajl. Akkor ismét hajlandó lesz bennünket az Ó népének elismerni: *Ki hail Hasem lászajsz eszchem laj löom és az angol-arab machinációk megszületésével visszavezet bennünket országunkba.*

Dr F. S.

— A jeruzsálemi Poale Mizrachi Somre-Sábosz akciója. Jeruzsálem. A jeruzsálemi Poale Mizrachi a szombat szentsége

korhatár a cikk íróját elmélkedésre készletti a főrabbi hivatal jövője felől. Azt a jókívánást fejezi ki, hogy dr. Hertz az emberi kor legvégső határáig jó erőben és hatalmas szellemi és adminisztratív képességeinek teljes birtokában tudjon hivatásának élni, mégis fontosnak tartja, hogy a rendkívüli kényes és nehéz főrabbi tisztre a megfelelő utód már most kizsármellessék, aki predesztinációja mellett lelkiileg és gyakorlatban felkészüljön arra, hogy e diszes pozíciót minden súlyos terhével és kötelezettségével áttvehesse. E tisztség „spiked bed” szögekkel kirakott ágy, — amint egykor dr. Adler Hermann a mai főrabbi elődje mondotta — viseléséhez nemcsak rendkívüli tudás, lelki mélység és vallásosság, de erő, diplomáciai készség, hatalmas szónoki képesség és rendkívül energia is szükséges. „Watchman”, (spectator, figyelő) a cikk írója körültekint Angliában és megkérdezi, ki rendelkezik az ottani rabbikarban ezekkel a kvalitásokkal, ki alkalmas a főrabbi szék utódlására? „Ez lehetetlen!... Amaz?! képtelenség!... Hát ki?!... Kicsoda?!...? Nem talál egyetlen személyiséget, aki megfeleljene a követelményeknek. Konklúziója a cikknek, hogy, ha az angol föld nem nevel arravaló személyiséget, úgy külföldről kellene főrabbit hozni. Az angol főrabbiág történetében nem új dolog, hogy külföldivel töltötték be a diszes tisztelet. A mai főrabbi elődje is külföldi származású volt. Nem lehetetlen, hogy amennyiben a cikk követelése teljesül, úgy cum iure sucesionis, már most megválasztják a főrabbi helyettesét,

— A berni tárgyalás újabb fejleményei. A híres berni „Cion bölcszeinek jegyzőkönyve” pert, vádlottainak kérésére hasznolták el, mert — állításuk szerint — az ő szakértőiket nem hallgatták meg meg a perben. Amint most jelentik, D. Ulrich Fleischhauer szolgálaton kívüli főhadnagy Erfurtból bejelentette, hogy részt akar venni a tárgyaláson, hogy a jegyzőkönyv valóságát bizonyítsa. Ez

hatásos gyógyszer
Rheuma | Ülőidegzsába | Ideg- és főlájás
Köszvény | Spanyolnátha | Hüléses megbetegedések stb.
Togal oldja a húgysavat, azonnal hat és a bajt közvetlenül gyökerében támadja meg! Bármily hangzatosan is dicsernek más hasonló gyógyszereket, csak a Togal tud 6000-nél több írásbeli orvosi véleményt felmutatni. **Togal semmivel sem pótolható!** Egy kísérlet Önt is meg fogja győzni! Az összes gyógyszerárakban és drogériákban. Lei 52. — A Togal-tabletta svájci készítmény.

védelmében nagyarányú akcióba kezdett. A Poale Mizrachi akciója nélkülöz minden erőszakos jelleget és kizárólag felvilágosító jelleggel bír. A Mizrachi Somre-Sábosz védelmi gárdát szervez, amelyek sorra járnak a szombaton nyitva levő zsidó üzleteket és igyekeznek tulajdonosaikat meggyőzni a szombati munkaszünet megtartásának köteleességéről. A Poale Mizrachi akciójának már eddig is jelentős eredményei voltak, amennyiben szános zsidó kereskedő és iparos azonnal megszüntette a munkát a felvilágosító propaganda következtében. Hasonló eredményei voltak az uccai propagandának is, amely a szombati dohányzás, közlekedési járművek használata ellen irányult.

— Sándor király és Ussischkin. M. M. Ussischkin, a K. K. L. direktora nem sokkal Sándor jugoszláv király halála előtt Belgrádban volt. A király, aki Ussischkint már évekkal előbb magas kitüntetésben részesítette, személyesen is meg akarta ismerni őt ezért meghívta Dedinie-ben lévő palotájába. Az audencia Roshasono első napjára volt kitűzve. ezért Ussischkain a kabinetirodával tisztelettel közölte, hogy ő — ünnep lévén — aznap nem utazhatik, és kéri, hogy a kihallgatásra más időpontot tűzzenek ki. A belgrádi főrabbi „Hertz”-t akart adni, mert a meghívás királyi parancs és kapacitálta a megiszteltető, fejedelmi meghívás elfogadására, de a „vasember”, ahogy Ussischkint Palesztinában nevezik, — hajhatalian maradt és a nevezetes látogatás tényleg csak később folyt le.

— Az angol főrabbiág utódlásának kérdése. Ezen a címen igen érdekes közlemény jelent meg az angol zsidóság legtekintélyesebb orgánumban: a *The Jewish Chronicle* ben. E cikk inkább a főrabbiág válsága címet viselhetné. Dr. Hertz főrabbi 62-ik születésnapját ünnepelte nemrég és ez a jelentős

már eddig is számos Alfréd Rosenberg-féle antiszemita pamfletet adott ki, így többek között a német hivatalos körök által szubvencionált „Service Mondial”, a „Semi Kürschner” és a „Sigilla veri”-t. Azonkívül közölték Meyer fővárosi érsek elnökkel azt is, hogy a zsidóság és a szabadkőműves páholyok közötti titkos kapcsolatok ügyében hallgassák ki D. W. Henning főnagyt Berlinből, aki 1918-ban moszkvai német attasé volt és szoros és bizalmas kapcsolatokat tartott fenn orosz monarchista körökkel, amelyeknek közömbös volt, hogy ez a hamisítvány elterjedt a háború utáni időkben az egész világon. A fővárosi érsek elnök W. Meyer, a vádlottak részéről megnevezett D. Ulrich Fleischhauer főhadnagyot, mint szakértőt elfogadja és rendelkezésére bocsátotta neki a „Cion bölcszei jegyzőkönyv”-re vonatkozó összes iratokat, hogy december hó 15-ig erre vonatkozó írásbeli megjegyzéseit megtegye. Előben elutasította a vádlottak azon kívánságát, hogy D. W. Henninget Berlinből a szabadkőművesség tekintetében szakértőként kihallgassák. A berni tárgyalást tehát legkésőbb januárban tovább folytatják és kimenetele nem is lehet zsidó szempontból kétséges. Természetes, hogy addig is az egész világ érdeklődéssel kíséri.

Köteleessége

és egyben érdeke is mindenkinek a

4 1/2 0-os

országfejlesztési kölcsön sikeréhez hozzájárulni. Jegyzéseket elfogadnak a

Phoenix

Életbiztosító társaság összes fiókjai.

CION BÖLCSEI. Bernben, Bucureștiben, Prágában, Budapesten.

Napoleon és a zsidók.

Bernben megbélyegezték a „Cion Bölcsői jegyzőkönyvet”. A hivatalos ítélet még nem hangzott el, de a világ kulturközvéleménye már ítélte. A jegyzőkönyv brutális hamisítvány, amelyet a cári ochrana készített a véres pogromok igazolására. Előkelő orosz hivatalnokok, volt miniszterek állították ezt és szolgáltaikat bizonyították amellel, hogy a jegyzőkönyvet nem a zsidó „bölcsek”, hanem szláv „gazemberek” készítették. Eredetileg egy Joli nevű francia újságíró III. Napoleon világhatalmi törekvése ellen írta a gunyiratot, amely hamarosan feledésbe ment és újra felszínre került, mint Cion bölcseinek titkos jegyzőkönyve. Napoleon világhatalmi törekvése miatt is a zsidóknak kellett tehát megadni az árárt. *Napoleon háborút folytatott a világ ellen és a vesztes fél a zsidóság lett. A pamflet első ízben 1905-ben látott napvilágot és azóta szüntelenül kísért. Napoleon háborút vezetett a világ ellen és most a világ vezet háborút a zsidók ellen.*

A berni tárgyalás dokumentumszerűen világított rá arra a mérhetetlen igazságtalanságra, azokra véres megtorlásokra, azokra az alacsony ösztönökre, ahogyan és amit a Cion bölcseinek jegyzőkönyveivel a zsidókkal szemben elkövettek. A múlt század történelme elevenedett meg a törvényszék előtt. A „Cion Bölcsői jegyzőkönyvét” széjjelszedték, darabokra szaggatták, kivégezték a törvényszék előtt. Nem maradt belőle semmi, csak az a sok vér és emberélet, amelyet nevében kivégeztek, kísértelt továbbra is vissza a résztvevők lelkében. A „Cion Bölcsői jegyzőkönyve” meghalt Bernben, hogy aztán Keleten, Nyugaton, Délen, vagy Északon újra feltámadjon...

București folytatja a pert.

„És a jegyzőkönyv valóban feltámadt. Feltámadt Keleten, egészen közel hozzánk, feltámadt a berni jegyzőkönyv elpusztult foszlányából. Bucureștiben megjelenik egy lap, amely zászlajára az „Idők parancsát” (Porunca Vremii) írta. Az idő pedig imponálóan nagy parancsok elé állítja azt, aki szolgáltni akarja a történelmet, a haladást. A „Porunca Vremii” azonban nem előre megy, hanem visszafelé tekint és nem új életet, új valóságot alkot, hanem meghaladott, kimult, meggyalázott pamflettekből táplálkozik és zászlójával incitálja Románia tisztult levegőjét. Rágalmaz, hazudik, félrevezet és izgat. A berni tárgyalás után, amely bár még nem ért véget, de reflektor fénye mellett mutatott rá az igazságra, feleleveníti a Cion Bölcsői pamflet rágalmait és azt állítja, hogy Cion Bölcsői titkos jegyzőkönyve eleven valóság és a zsidók már igen előrehaladtak világhatalmi pozícióikba. A zsidók leigázzák, elnyomják és kizsákmányolják a kereszténységet. Az új Jeruzsálem igába hajítja rövidesen a világot, felépítik a régi templomot és ide halmozzák majd fel a világ vegyonát és

értékeit. A Cion Bölcsői jegyzőkönyv tehát nem hazudik. Erről pontos tudomása van a Porunca Vremiinek és az idő parancsának nevében pusztulást kiált a zsidók felé. Izgatás. Nem lehet kétségbe se vonni.

És mégis... Mégis megjelenik, él és ferfözi a román ifjúság lelkét és a román parasztok becsületes jellemét. Az országban cenzura van, osziromállapot és kemény kézzel tör le a kormány minden rendbontást. De ki gondol ilyen csekélységre? Ki gondol arra, hogy a Porunca Vremii ellen fellépjen? Ki gondol arra, hogy az idő parancsa épen azt követeli, hogy széjjelszaggassák a nevében hamisan ágáló zászlókat és ujságokat? *Ki gondol arra, hogy a Porunca Vremii mérgező szaván elfojtott indulatok szabadulhatnak fel, amelyek nem állnak ott meg, ahol parancsolják számára? Ki gondolt 1907-ben is arra, hogy a zsidók véreben megmártott képekkel a román parasztok a bojárok ellen fognak fordulni? Nem ezt astarták ekkor sem a lelkiismeretlen lázítók. És mégis így volt, mert a tűz a szomszédházba is belekap, ha egyszer magasra csíholják lángját...*

A Porunca Vremii folytatja a berni tárgyalást. Itt azonban nem hallgatnak ki tanukat, itt csak a gyűlölet és elvakultság szavára hallgatnak, amely halált kiált a zsidók fejére... A Porunca Vremii cion bölcsei azonban Bucureștiben sem kerülheti el megérdemelt sorát és a közvélemény lesújtó ítéletét...

Prága kivetí magából »Cion Bölcsői«

Feltámadt Prágában is... A régi zsidó sikátorokban bizonytalan félelem jelent meg a szemekben, amidőn a pamflet első példányait osztogatni kezdték. Oh, hogy cion bölcsei, ilyen balga és logikátlan írási készítmények volna? Cion bölcsei valóban bölcsek, bölcsek és szívükben nemes és tiszta érzelmek lakoznak. A sikátorok lakói tudták ezt és ismerték önmagukat, életüket és céljaikat. Az életük nélkülözés volt, céljuk a mindennapi kenyér. Semmi több. Csak még annyi, hogy naponta háromszor az Isten házában áldhassák a világ Teremtőjét. Világhódítás? Hegemonia? Igába hajtás és kizsákmányolás? Hiszen épen ők az elnyomottak, az üldözöttek, a gyámoltalanok...

A „Cion bölcsei jegyzőkönyve” Prágában cseh nyelven hirdette azt, amit Moszkvában oroszul készítették, amit Bucureștiben románul nyomtattak ki, amivel Budapesten magyarul izgattak és Berlinben németül bélyegezték meg vele az egyszerű emberek lelkét...

A cseh nyelvű jegyzőkönyv azonban nem élt hosszú életet. „Cion bölcsei” nem sokáig gyalázta a cseh nyelv tisztaságát. A kormány rendeletileg koboztatta el az összes megjelent példányokat és megtiltotta a terjesztését. Prágában nem támadt fel, Prágában nem tudta elérni céljait, Prágában nem tudak vele gyűlölet szítani... És a szűk zsidó sikátorok lakói is megnyugodtak.

Budapest veszi át a szót

Igen, Budapesten magyarul hirdetik a tant... Mindenütt vannak Északon épen úgy, mint Délen, Nyugaton, úgy, mint Keleten, akik felveszik a gyűlölet lángoló csóvját és bedobják a békés emberek közzé. A tűz pedig nem ismer kivételt. Ami gyűlékony azt megfogja és hamuvá perzseli. Az „Uj Magyarország”, Milotay lapja vállalta magára ezt a szerepet. Tűzet dobni az emberek közzé és lángra gyújtani a lelkeket — a zsidók ellen. Bojkott, marxizmus, kapitalizmus, demokrácia és Népszövetség, diktatura és szabaddkőművesség — mind ott szerepel az „Uj Magyarország” hasábjain, ha zsidókról van szó és mindig csak zsidókról van szó. *Válságnak zsidók az okai*

és a fellendülés teffelét a zsidók szedték le. Az erkölcsöket ők rongják le, a vallás ellen hadjáratot vezetnek és elbágyasztják a magyarság faji öntudatát. Mindent csak a zsidók és egész Magyarország tehetetlenül áll a zsidók átütőerejű rombolása mellett... Sablon. Már mindezt ismerjük, tudjuk kívülről... A tömegek is tudják, tudják, hogy hamis, hogy nem igaz, de ha ennyit és olyan erősen állítják és nincs más út, nem mutatnak számukra más utat, akkor marad végül mégis az „Uj Magyarország” megoldása...

Megoldás? Igen, ha a rablást, gyilkosságot és gonoszteket megoldásnak nevezik...

Kelet és Nyugat összeölelkezik

Nyugat hívta újra életre és Kelet azonnal reagált rá. Nincs többé ellentét a két pólus között Kelet és Nyugat a „Cion Bölcsői”-n keresztül egybeolvadt, avonossá lett. Nyugat, mint mindig előljárt és Kelet követte példáját. Amit kulturában, civilizációban, haladásban Kelet nem tudott elérni, azt behozta a „Cion Bölcsői”.

A per folyik. A berni szűnet alatt Bucureștiben, Prágában és Budapesten, Berlinben és Londonban egyre jelentkeznek a tanúk és vallomásaikkal új áramlatokat indítanak el. Budapesten „Uj Magyarország”, Bucureștiben „Porunca Vremii” a tanuk neve.

Az ügyész azonban, amely Bernben a megtámadott zsidóság oldalán áll és meggyőző érveivel lesújt a rágalmazókra, itt nem hallgatja szavát. Az ügyész hallgat és, ha az ügyész hallgat, akkor a bűn folyhat tovább szakadatlanul.

Kelet ezen a ponton már nem akarja követni Nyugat példáját. A berni példa szerint nem pusztítják el „Cion Bölcsői”, hogy elpusztíthatassák cion fiait...

Hitlerék karácsonyi »ajándéka« a zsidók számára.

A német nemzetiszocialista rezsim pokolian elmés, amikor a zsidókkal szembeni komizságokról van szó. A német gazdasági minisztérium rendeletet adott ki, amely szerint a karácsonyi ünnepek zavartalan gazdasági lefolyására való tekintettel elrendeli, hogy bármely üzlet tarthat karácsonyi fadiszket és bármely karácsonyi cikket, holott eddig zsidók nem tarhatták és nem árusíthatták ezeket a cikkeket, mert azt — szerintük — ezzel megsértik. Ebből tehát az érthető, hogy a nehéz gazdasági helyzetre való tekintettel minden zsidó kereskedő vásárolhat ilyen cikkeket árja gyárosoktól, ellenben eladni nem adhatnak el keresztény vevőknek. Azaz jobban mondvá, ha vesznek tőlük, el is adhatnak...

De a Völkische Beobachter a következő glossziát fűzik a rendelethez. „A párt és szervezet korábbi rendelkezései ezzel szemben érvényben maradnak.” Vagyis, más szavakkal. Zsidó kereskedő vásárolhat a karácsonyi szezonra annyit amennyit akar, de... „Aki zsidóknál vásárol az árulója a német népnek és kizárjuk a német népközösségből.” Így néz ki a zsidók „karácsonyi szezonja” Hitler országában... Így... és ez nagyon szomorú...

E menorák
Z gyertyatartók,
Ü seriegek,
S evőeszközök,
T templomi kegy-
szerek,

bármely művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

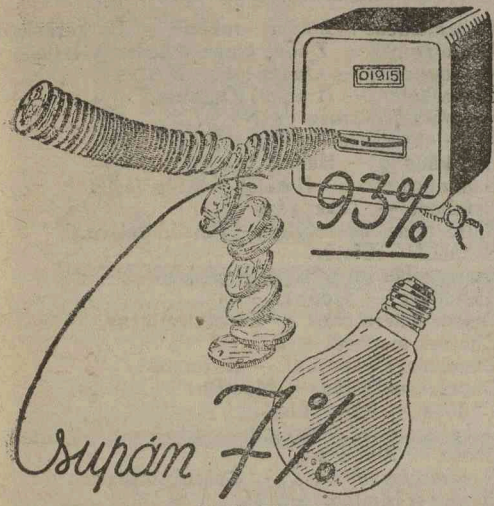
„Tacamul”

ezüstáru gyárban

CLUJ, Strada Gen. Neculcea No. 6.

ÖNTÖZGESSE AKKOR KINŐ
HA EGGER PETROL AZ ÖNTÖZŐ

A világításra költött pénznek!

az izzólámpa bevásárlási ára, míg az áramfogyasztásra fordított költség 93%-ra rug

ATUNGSRAMD
DUPLÁSPIRÁLLÁMPA
DEKALUMENSOROZATBAN
20%-IG KISEBB ÁRAMFOGYÁSTÁS
MELLETT TÖBB FÉNYT SUGÁROZ!

Egyesületi hírek

A Kishitelbank és Takarékpénztárak országos munkaközössége nagy érdeklődés mellett tartotta meg memrégiben Oradeán (Nagyvárad-n), a Kishitelbank helyiségében Borgida József elnökielte mellett, ország-részi munkaközösségi gyűlését. A gyűlésen résztvettek a Központ részéről: H. Milstein Chisinau, M. Ullstein Cereauji és Schwarz Miksa Cluj, inspektorok, míg az ország többi részéből a következő delegátusok: Schwarz Mihály és Bornstein Rezső Arad, Dr. Barna Samu és Löwy József Baia Mare, Dr. Halberg Gyula és Fuchs Sándor Bistrița, Borchán Géza, Landesmann Lajos, Kelemen Bernáth és Hermann József Cluj, Friedmann Izsak és Barna Kálmán Dej, Herschdöfer Áron és Márk Zoltán Reghin, Dr. Kaz Iszó és Glicke József Satu-Mare, Dr. Fried Abraham és Fraenkel N. Sighet, Fritsch József Tg.-Mureș, Friedmann Ferenc és Márton Béla Timișoara, valamint Oradeáról: Erdélyi Jenő, Wasserstrom Sándor, Keszenbaum Miksa, Klein Adolf, Robitzek Bela, Huszár Adolf, Schwarz Jakab, Mandel Béla, Weisz Sámuel, Koho Dávid, Schusztak Adolf, Dr. Várdi Ödön és Dr. Bárdos László. Az ország különböző intézetének jelentésel után, a munkaközösségi gyűlés legfontosabb pontjára, az ország valamennyi Kishitelbankjának egy egységes szervezeti szabályzat teremtésére tértek át. Az új szervezeti szabályzatban a régi szervezeti szabályzatot, a gyakorlat által megkivánt módosításokat látták el és a rendkívüli gazdasági viszonyokra való tekintettel még jobban domborították ki a Joint által támogatott Kishitelbank karitatív jellegét. A szervezeti szabályzatok körül, a delegátusok között élénk vita fejlődött ki, mivel a különböző vidékek delegátusai, a helyi viszonyoknak megfelelő rendelkezések kidomborításának is szükségét látták. Végül is azonban sikerült a különböző szempontok figyelembevételével a Kishitelbankok részére egy egységes szervezeti szabályzatot teremteni, amely rövid áttekintés után, minden egyes Kishitelintézetre nézve kötelező lesz. A zsidó közgazdasági életet mélyen érintő viták a késő esti órákban értek végül.

— Dr. N. Goldmann Mussolininál. Dr. Nahum Goldmann a Comité des Délégations Juives elnöke és a zsidó világkongresszus választmányi tagja, az olasz miniszterelnök által magánkiallogatáson lett fogadva. Kísérletben megjelent Dr. Angelo Sacerdoti római grand rabbi. A tárgyalások folyamán Goldmann dr. előterjesztette a zsidók általános helyzetét, és felhívta a miniszterelnök figyelmét az aktuális zsidó problémákra egyes országok szerint. Különösen kiemelte hogy miképpen volnának biztosíthatók a kisebbségi jogok a zsidó köztársaság részére, amihez a békeszerződéseknél fogva joguk van. Dr. N. Goldmann tájékoztatta az olasz miniszterelnököt a jövő világi kongresszus céljairól és organizációjáról. Mussolini miniszterelnök a legnagyobb érdeklődéssel kísérte az összes eléje terjesztett kérdéseket és különösképp kifejezte szimpátiáját a készülő zsidó világkongresszus irányában, amihez már kezdetől csak lakozott az olasz zsidó szövetség, amely hivatalos képvisellete az összes olasz zsidó érdekképviseletnek.

— Herbert H. Lehmann zsidó ezredes nyolc millió szavazattal lett New-York állam kormányzójává választva. New-York. Herbert H. Lehmann zsidó ezredes lett újra megválasztva Newyork állam kormányzójává. Több mint hét millió szavazatot kapott. Ellenjelöltjét az ugyancsak zsidó Mostest, több mint 800.000 szavazat többséggel győzte le. A Hitler-németek által kandidált John Hylan csufos kudarcot vallott, mert alig 10.000 szavazatot bírt felhozni. Ezt máskülönben is, mint a náci amerikai összeroppanásának tekintik. Az amerikai kongresszusra 11 zsidó lett, mint képviselő megválasztva. A Newyork állam parlamentjébe 23 zsidó lett megválasztva, mind a demokrata párt tagjai. Nagy meglepéssel fogadták az amerikai zsidók az antiszemita front bukását. Főképpen feltűnt, hogy Mc. Fadden, aki már 20 éve tagja a parlamentnek, most egy demokrata zsidó ellenjelölt kibuktatta. Mc. Fadden azzal vált hírhedt, hogy az elmúlt kongresszus szessziója alkalmával éles beszédet mondott a világot uraló nemzetközi zsidó banktöke ellen és a „Cion bölcsei jegyzékönyve” valódiságát elismerte, amiért a „Stürmer” részéről dicsérőleg lett aposztrofálva.

— Helyreigazítás. Mult heti halálhírei híreinkbe sajtóhiba csúszott be, mivel az elhunyt matróna, öz. Schwartz Józsefné unokái, nem Gürtler, hanem Güntler Ignácz, Nándor és József.

Ingyen

kap mindenki egy cukorszórót, aki 2 kg. Ceres-kókuszvaját vásárol.

Ceres

ételzsir alkalmas minden ételhez és süteményhez. Egészségesebb minden más zsiradéknál.

— Ügyvédi hír. Dr. Harsányi Jenő, a máramarosmegyei tanács volt elnöke, ügyvédi irodáját Bucureștiben (Strada Constantin Mille 18. Palatul Royal Palace. Telefon: 306.60.) megnyitotta.

— A Poale Mizrahi VII-ik konferenciája Tel-Avivban. Tel-Aviv. Chanukakor tartja meg a palesztinai Poale Mizrahi VII-ik konferenciáját Tel-Avivban. A konferencián 71 delegátus vesz részt. A konferencia elé élénk érdeklődéssel tekintenek úgy a palesztinai, mint a galuthi mizrachista körök. A konferencia dönteni fog a Tóra V-avoda irányzat elvi kérdéseiről.

ZION LLOYD

utazási és kirándulási iroda

Igazgató: M. Iampolsky, BUCUREȘTI, Calea Victoriei (Palatul Frascati) Telefon. 3.69.13.

1. Egyéni utazásokat rendez Palesztinába és a Közelkeletre, a következő hajókkal: „Mount Zion” (Risveglio), „Mount Carmel” (Progresso), „Poloana”, „Reg. Carol I” A legközelebbi indulást: 1934 december 5, 7, 8, 14, 19, 21, 22, 28
2. Felvezet utasokat a Bécs-Haifa közötti kőlekedő speciális szárazföldi vonatra, a Kék-fehér Expresszre. A romániai utasok Szófiában szállhatnak fel ezen vonatra.
3. Információkat ad a haitai, tel-avi i és jeruzsálemi parcellákra vonatkozólag.
4. Gazdag és látványos programmu, külön kiadulást rendez Palesztinába és Egyiptomba 1934 december 21 és 1935 január 9 között. A helyek száma erősen korlátozott.
5. A Comp. Română de Voiași și Turism bekapcsolásával, három kirándulást rendez; és pedig: Budapest, Bécs; Páris Olaszország és Észak-Dél-Olaszország.

Erdélyi fiók: Cluj, Piața Mihai Viteazul 40.

Közvetlen a Gara Nord szomszédságában

Hotel IMPĂRĂȚUL TRAIAN (Terminus)

szálloda

București, Calea Griviței No. 177. Telefonok: 3-5214 és 3-0066

Az erdélyiek találkozóhelye Bucureștiben! Elsőrangú szálloda, felvonóval, központi fűtéssel és meleg vízzel minden szobában. A szálloda egész személyzete beszél magyarul és németül. — A bérszolga minden vonat érkezésénél a pályaudvaron van és díjmentesen szállítja a vendégek poggyászát

A kitartó és következetes játékos biztos számíthat arra, hogy nyer

Az osztálysorsjáték

II. III. IV. osztályán még

261,274.000 lei

kerül kisorsolásra.

Ujtsa meg sorsjegyét!

Vegyen sorsjegyet!

Legközelebbi huzás 1934 december 15.

Erdélyrészi főelárusító: Banca Ilescu S. A. Cluj

Oradeai fiók: **Bul. Reg. Ferdinand 11.**

Képviseletek az egész országban!

Főelárusító:

KERESKEDELMI HITELINTÉZET R. T. CLUJ

RÖVID HIREK

TEHERÁN. Egy nagyobb csoport német zsidó menekült Perzsiában és Chilében, ahol telepedtek zsidó hitközségeket létesítettek.

SZALONKI. A palesztinai hivatal közreműködésével 1933 szeptembere óta 2121 zsidó vándorolt ki Görögországból Palesztinába, 610 certifikáttal összesen 1141 személy hagyta el az országot, a többi a középosztályból és iparsokból rekrutálódott.

FRANKFURT. A „Frankfurter Zeitung” jelenté Limburgból, hogy Rössel Péter bankszolgát, aki Simon Isselbacher zsidó mézárókat egy fegyverrel úgy fejbe vágta, hogy néhány napi kioldás után kiszerveket, alkoholkibégítés miatt egy évi és 3 havi fogházra ítélte, ellenben a gyilkosság védje alól teljesen felmentette.

VARANÓ (Vranov). Egy zsidó leány, hogy célját elérhesse, mint útkeltnéma koldus csempészte ki magát Palesztinába, ami sikerült is neki. Most aztán már a legjobb elhelyezésről ad hírt Jeruzsálemből.

CHUST. A múlt héten a csendőrség leleplezte azt a nyomdát, ahol tömegesen állították elő a szenny-pamfleleteket a rubbipárt ellen. A plakátokat elkobozták és átfordították a héber nyelvről az állam nyelvére, hogy a hatóságoknak módjában legyen állásfoglalnia az ügyben. A plakátok és röpiratok szerzőjére súlyos büntetés vár.

BÉCS. Mióta a cionisták kaptak többséget a bécsi hitközség vezetésében, azóta az orthodox elemek teljesen visszavonultak minden ténykedésről. És mint-hogy a cionista vezetés nem elégítette ki az orthodoxok igényét, állandó surlódások voltak napirenden. Ez az anomália vezette aztán az utóbbiakat, hogy kiválási szándékkal foglalkozzanak. Ebben az irányban már illetékes helyeken meg is tették a kezdeményező lépéseket. — Néhai Prof. Chajes főrabbi elhunytának 7 ik évfordulója alkalmából a Szt. István-templomban gyászistentiszteletet tartottak, melynek szónoka dr. Dávid Feuchtwang főrabbi volt. — Az osztrák kormány betiltott négy antiszemita hírlapot, mivel a közrendet veszélyeztetik.

LONDON. Israel Cohn a cionista világszervezési titkára egyhavi utazásra indult Spanyolországba és Portugáliába, hogy ottani hivatalos ügyeit elintézzék és a Keren Hajeszoddal kapcsolatban. — Az idén elhunyt Sámuel Sámuel angol parlamenti képviselő egy és félmillió font örökséget hagyott hátra.

VARSÓ. A zsidó menekültek helyzete Lengyelországban rendkívül megnehezedett az abnormális, rossz gazdasági viszonyok miatt. A nyomor borzasztó és a lehetőségek nagyon csekélyek. Megbízható értesülések szerint ez csak még fokozódni fog a lengyel kormány fegyverrel rendeltetését fogva, amellyel a jövőben megakadályozni, hogy idegen orvosok, mérnökök és projektőrök munkát vagy állást vállalhassanak.

RIGA. Prof. Lazarsohn, akit az új lett kormány internálótáborba záratott, most kiszabadult.

GENF. A genfi zsidó női liga, tekintettel a Palesztinában lévő nagy nehézségekre, kéri Angliát, mint mandatórius hatalmat, hogy a nemek eltolódását azzal egyenlítsse ki, hogy megengedi 15 000 zsidóleány bevándorlását, mivel a statisztikai adatok szerint annyi nőre van okvetlen szükség házasság céljából.

DANZIG. A zsidók helyzete tekintettel az erős antiszemita áramlatra és a náci befolyásra rendkívül nyomott. A Szenátus megváltoztatta eddigi toleráns álláspontját a zsidósággal szemben. — A „Vorpost” a danzigi szenátus organuma a Hirschfeld szerkesztő kiállításával egyidejűleg szemrehányást tesz a szociál-demokratáknak, hogy zsidó befolyás alatt állanak. A munkáspárt álarc alatt csunya zsidó pofa rejtezik. Hirschfeldet, mint lözgyökéres németet, a nácioknak adták át, aki zsidószertartást az internálótáborban várja be a „szertartás igazságos büntetését”. Hogy ez mit jelent náci nyelven, ahhoz nem kell kommentár.

NEWYORK. H. Untermyer kijelentette, hogy a németek ellentétben semmi körülmények között sem szüntetik meg.

PRÁGA. Csernov, a volt Kerenszki kormány minisztere a közeljövőben meglátogatja Palesztinát.

RÓMA. Az internacionális katolikus jog kongresszusán egy zsidó, prof. Falca fog bezédet tartani.

KOVNÓ. A municipális választásokon a zsidók Kovnában 5, a vidéken pedig 104 képviselői tagságot kaptak.

KRAKÓ. Az egyetem rektora élesen elítélte a diákság antiszemita heccét. Négy hulián diákok 3-40 napi elzárásra ítélték.

JERUZSÁLEM. A nablusi városi tanács azon kérelmet terjesztette a kormányhoz, hogy engedélyt adjon neki egy önálló motorikus erővel hajtott villanytelep létesítése. A kormány által kiküldött szakértő jóváhagyólag véleményezte a kérelmet. — Chederában az építkezések alatt régi sírkövekre bukkantak. További kutatómunkákra a palesztinai héber egyetem kapott megbízást, melynek hírneves archeológusa, dr. E. L. Sukenik megállapította, hogy bronzkorszakbeli leletekről van szó, amilyen eddig még Palesztinában még nem volt látható.

Nagy gyászünnepet rendezett a jugoszláviai zsidóság Sándor király sirjánál

November 21 én Jugoszlávia összes zsidó világi és egyházi reprezentánsai összegyűltek, hogy soha le nem róható kegyeletüknek áldozzarak a nagy király sirjánál és ott gyászistentiszteletet tartottak. Ezzel egyidejűleg az ország minden zsidó templomában a kántor elénekelték az „El mólé rachmim” és a hitközség összes jelenlévő tagjai Kadist mondták a tragikusan elhunyt uralkodó után.

A sirhoz való zerándokláshoz csallakoztak a hitközségek vezetői és előkelőségei, úgy, hogy rendkívül imponzánsan hatott ez a spontán megnyilatkozó manifesztáció.

A sirnál dr. Alkalay grนด์rbbi, aki egyébként egyik legmeghittőbb barátja és sakkpartnere volt I. Sándor királynak, megindító gyászbeszédet tartott. Amint mondta: a zsidó népnek Macedóniai Sándor óta kevés olyan barátja volt, mint Sándor király, Jugoszlávia egyesítője.

A külföldön élő jugoszláviai zsidók Tel Avivban a szefárd templomban, Bécsben a Cirkhiggassei török zsidó templomban, Szalónikban és Bucuresiben a szefárd imaházakban hasonló istentiszteleteket tartottak.

A „Zidov” ebből az alkalomból Dr. Lavoslav Sik vezércikkét hozza, amelyet kivonatolva az alábbiakban hozunk: az összes felekezetek kezdve a szerb pravoszlávól, amelynek a nagy király buzgó híve volt, végig, a római kath. unitárius, német evangélisták, horvát ó katolikus és mohamedánok mind siratják, mint egyházuknak nagy patronusát. Menyével nagyobb nekünk zsidóknak a veszteségük, akik legmagasabb jóakarónkat és pártfogónkat veszítettük el a nemes király személyében. *Nemcsak az ittlakó, hanem az egész világ zsidósága osztozik e nagy fájdalomunkban.*

A vallási gyász legnagyobb kifejezője, amikor a gyermek szülei után Kadist mond. Ezt cselekszi az egyetemes zsidóság atyai jótevője iránt. Sirjánál héber zsolozsmák hangzanak el és minden templomban felcsendülnek az El mólé rachmim gyászsakkordjai: Istenhez fohászkodunk, hogy a megboldogult óhaja szerint szálljon fűdv és dicsőség II. Péter királyra, az uralkodó családra és egész Jugoszláviára.

FIGYELEM!

Tíz finom cigareta elegáns csomagolásban

12 Lel

A GIGARETTA NEVE?

UNIREA

12 leleért 10 UNIREA cigarettát kaphat szép dobozba csomagolva. Az UNIREA CIGARETTÁK nikotinmentesítve vannak, szopóka nélküliek, alakjuk nagy és elegáns, AZ UNIREA CIGARETTÁK megőrzik illatukat és egyáltalán magukban a legfinomabb cigaretták ízét és aromáját, amelelt, hogy NIKOTINMENTESEK.

SZIVJON UNIREA CIGARETTÁT!!

— Az oradeai (nagyvárad) Brit Hanoar Hamizrachi ifjusága lázasan készült a december 1 én, szombat este a Katolikus Körben megírtandó műsoros Chanuka-esztijére. A rendkívül nívósan összeállított műsor már előre sikert látszik biztosítani az évad eme szezonnyitó estéjének. Az est gazdag műsorában méltó feltűnést fog kelteni egy Oroszországban lejátszódó zenésített dráma, amelynek gyönyörű jidis énekszámait, a keleti melódiák egész sorozatát vonultatja fel és amelynek keretében egy 11 éves zsidó gyerek csodás hangjában fog a nagyközönség gyönyörködni. A darab szebbnél szebb táncbetétekkel fogja a hangulatot emelkedettebbé tenni. Az Ajvé-Cion című paródiában, az asszimiláció ferdéségeit fogják a szereplők a váradai zsidósággal megismertetni. A zene-számok kíséretét Funk karnagy, egy 27 tagú zenekarral látja el.

ZSIDÓ HUMOR

ÉS KIS ZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Zsidó lexikon

Ajszemelocho-bemajim rabim — Borkereskedő.
Antimizrochi — Zsidó, kinek nincsen keletje.
Asscurieren — Öngyűlö.
Ajlom-koton — (Iskolai) Góbusz.
Aszeresz hadibrosz — Nő...
Ajsze-chadosajs — Feltiláló...
Baarhäu pig — Hűtlen...
Baalmichomo — Harcias feleség férje.
Barchesz — Takarmány.
Bajré miné beszomim — Parfömgyáros.
Bahnhof — Siatér.
Bajre refuajs — Gyógyszerész.
Baaldover — Szónok.
Célem üntern Bort — Keresztrefjvény.
Chojzek machen — Edzeni.
Chochmesz haparcuf — Kosmetika.
Chochmesz hájad — Manikür.
Cedóke — Anás vétel.
Derecherec — Országút.
Drose — Altalószer.
Gzérés-hamalchusz — Császármetszés.
Ganz — Tömjén.
Haupttreffer — Felbeköltintás.
Hannarhakoton — Móricka...
Hakdome — Könyvelő.
Jojcermesorszta — Cselédszerző.
Kepore — Keringő.
Kojrhakl — Vegyeskereskedő.
Kerenkajemesz — Törökéketét.
Klassenlos — Iskolamentes.
Kajlejs-üvrokim — Rossz rádió.
Kajlmevászér — Te elonhirmondó.
Kajje mit Musik — Gyászduló.
Lev tov — Szerelmes.
Meitraszénójim — Szemüveg.
Mojl — Hűszegő.
Malbisarümim — Komorna.
Matraszürim — Fodlér.
Machniszajracá — Rendőr.
Menüchionchéjino — Ha az anyós elutazik.
Nedan — Kabitószér...
Nózer — Orgazda.
Ajszesolajm — Visszavonalás.
A Poálé ovejn — Kommunista.
Roshakol — Kopaszfejű.
Rosjesive — Pánoly...
Sternsheer — Aki pofont kap.
Schlaftrank — Aludtél.
Stufen — Borogatás.
Szod — Amit „diszkreten” tovább edunk...
Siker (részeg) — Aki támpont nélkül megmozgatja a földgömböt.
Sirájim — Hagyaték.
Tkieszkáf — Pofon...
Teppich — Földfűtő...
Vide — Szirdobogás...
Vesti — Felszarvartott feleség...
A „Népünk” számára írta: Leopold S. (Senta).

Egy dolog, aminek soha sem lesz vége

Tíz éves boldog házasság után Jankele úgy összeveszett élete párjával, hogy véglegesen elhatározta, miszerin elválnak.

Az elhatározást felt követte és nyomban elindultak a rabbihoz. A feltett kérdésekre egyetemes beleegyezéssel siettek megválaszolni a nagy eseményt. Csak egy nagy akadály volt, hogy a három gyermek nem tudtak megegyezni, minthogy mindegyik ragaszkodott két gyermekhez.

Nagy időprengés után a rabbi egy tanácsal látta el a váni akaró párt, amit azok magukévá tettek. Egy év múlva találkozik a rabbi Jankelével és megkérdező: „nos mi hír a válással? Hát mi legyen? Született egy iker gyerekünk és egy most már öt van, ami tovább akadály a válásnak.

70 százalékos Chüczepe

Ha analizálnának egy zsidót, akkor kiderülne, hogy 30 százalék benne a cukor és 70 százalék a Chüczepe.

Chájem von Matele

Weitzmann megkérdezte, miért nem telepszik véglegesen Palesztinában. Erre a következő választ adta: Azért, mert a zsidók hamar elveszítenék a véleményüket eddig táplált kötelező tiszteltet. Az első félévben még a zsidók vezérének titulálnának, azután már csak dr. Weitzmannak, később végül egyszerűen Chájem Matelszinek aposztrofálnának.

Egyesség

Reb Szánder el akarta adni a lovát, Reb Jánlk akudolt is rá, de nem volt pénze.

— Tudod mit, — mondta Reb Szánder — ha akarod, fizetheted három hónap múlva.

Reb Jánlk megvette a lovát, eltelt a három hónap. Reb Szánder megjelent nála és így szólt:

— Fizesd ki a ló árát.

— Nem fizetem.

— De hiszen megegyeztünk, hogy három hónap múlva fizetsz.

— Nem így egyeztünk meg. Te azt mondtad, ha akarom, fizethetem három hónap múlva.

— Na?

— Na, és én nem akarom.